

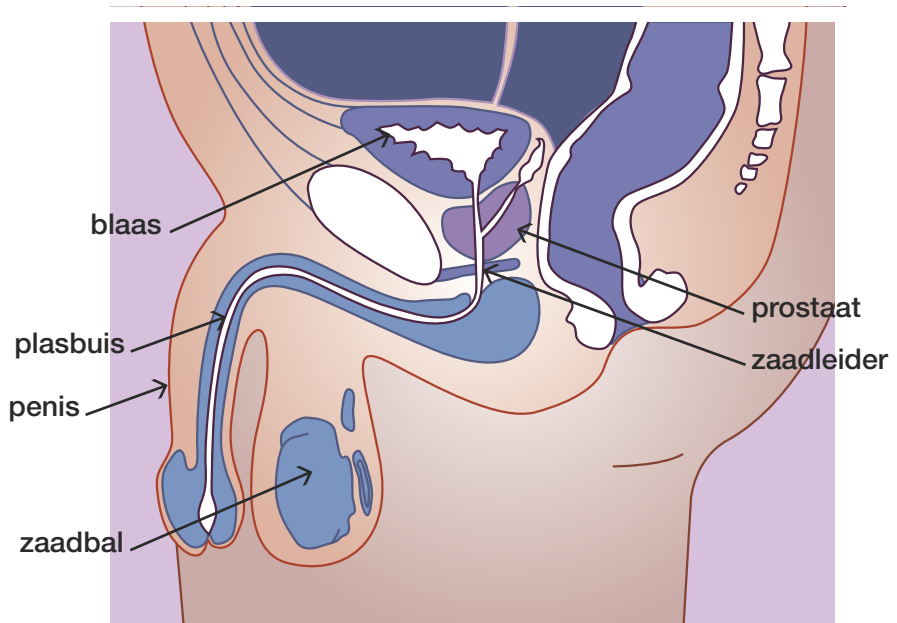
De behandeling van
prostaatkanker met Zoladex

Zoladex[®]
SafeSystem[®]

Uw arts heeft u Zoladex voorgeschreven. Dit is een geneesmiddel voor de behandeling van prostaatkanker. In deze brochure vindt u informatie over dit medicijn. Ook krijgt u een antwoord op vragen die rondom de behandeling kunnen ontstaan

Wat is de rol van de prostaat?

De prostaat is een klier, die zich vlak onder de blaas, rond de plasbuis van de man bevindt. Via de zaadleiters staat de prostaat in verbinding met de zaadballen, waar de zaadcellen worden gemaakt. De prostaat speelt een belangrijke rol bij de voortplanting. Bij een zaadlozing voegt deze klier een stimulerende vloeistof aan de zaadcellen toe, waardoor deze cellen beweeglijker worden.

Prostaatkanker

Prostaatkanker is de meest voorkomende vorm van kanker bij mannen. Een op de elf mannen wordt ooit in zijn leven met prostaatkanker geconfronteerd. Het betreft een tumor die zich ontwikkelt in het weefsel van de prostaat. Na het vijftigste levensjaar neemt de prostaat langzaam in grootte toe. Dit is een normaal verschijnsel, dat hoort bij het ouder worden. Meestal is de weefseltoename goedaardig, soms kwaadaardig. Het grote verschil tussen beide is dat goedaardige tumoren niet door het omliggende weefsel / kapsel heen groeien, terwijl kwaadaardige tumoren dit wel doen. Daarnaast kunnen kwaadaardige tumoren het gezonde weefsel aantasten. Bij kwaadaardige tumoren spreken wij van prostaatkanker. Kankercellen kunnen zich via het bloed en de lymfe door het hele lichaam verspreiden. Wanneer dit gebeurt spreken wij van uitzaaiing of metastasering.

Bij veel mannen met prostaatkanker blijkt de tumor te groeien onder invloed van het mannelijke hormoon testosteron. De aanmaak van testosteron (in de zaadballen) wordt aangezet door een prikkel van het hormoon LH uit de hypofyse. De hypofyse is een klein orgaan dat zich in de hersenen bevindt. Tumorcellen die gevoelig zijn voor testosteron beschikken over testosteronreceptoren. Wanneer testosteron zich bindt aan deze receptoren wordt de tumor aangezet tot groei.

Wat is de oorzaak van prostaatkanker?

Net als bij de meeste andere vormen van kanker is het niet duidelijk wat de oorzaak van prostaatkanker is. Prostaatkanker hangt niet samen met het seksuele gedrag van de patiënt. Iedere man kan prostaatkanker krijgen.

Er is wel een aantal factoren dat de kans op prostaatkanker vergroot. Zo zie je prostaatkanker zelden bij jongere mannen en neemt het aantal mannen met prostaatkanker toe naarmate men ouder wordt. Ook zijn er verschillen tussen verschillende rassen en speelt erfelijkheid een rol. De invloed van het dieet is dikwijls onderzocht; zo lijkt een vetrijk “westers” dieet een hogere kans op prostaatkanker te geven.

Behandeling van prostaatkanker

Een tumor in de prostaat groeit meestal vrij langzaam en hoeft lange tijd geen klachten te veroorzaken. Dikwijls wordt prostaatkanker dan ook bij toeval ontdekt.

Er zijn verschillende manieren om prostaatkanker te behandelen: door middel van een operatie (radicale prostatectomie), door middel van radiotherapie (bestraling) of met medicijnen. Dit betekent dat er bijvoorbeeld medicijnen worden gegeven die de werking of de productie van hormonen, zoals testosteron, afremmen, zodat verdere groei van de tumor zo veel mogelijk wordt tegengegaan. Afhankelijk van het ziektebeeld zal de arts kiezen voor één van deze behandelingsmogelijkheden of een combinatie hiervan.

De keuze heeft te maken met de grootte van de tumor, de plaats waar de tumor zich bevindt en of er al uitzaaiingen zijn. Als de tumor gevoelig blijkt te zijn voor hormonen (testosteron) kan de arts, eventueel in combinatie met een andere behandeling, kiezen voor een hormonale therapie. Dit betekent dat er bijvoorbeeld medicijnen worden gegeven die de werking of de productie van lichaamseigen hormonen, zoals testosteron, afremmen, zodat verdere groei van de tumor zo veel mogelijk wordt tegengegaan.

Wat is Zoladex?

Zoladex, met de werkzame stof gosereline, is een geneesmiddel dat de productie van het mannelijk hormoon testosteron remt. Zoladex wordt toegediend door middel van een injectie in de buikwand. Het onderhuidse vetweefsel van de buik is een relatief ongevoelige plaats voor een injectie.

Deze injectie wordt 1 maal per 4 weken of 1 maal per drie maanden toegediend. Een met gosereline gevulde injectiespuit is op voorschrift van de arts te verkrijgen bij uw apotheek.

Hoe werkt Zoladex?

Zoladex gaat de productie van testosteron door de zaadballen tegen. Het middel stopt namelijk de prikkels vanuit de hypofyse, waardoor de zaadballen niet meer gestimuleerd worden om testosteron te produceren. Op deze manier kan de groei van de tumor worden tegengegaan of wordt de tumor zelfs kleiner.

Na de eerste Zoladex-injectie treedt er kortdurend een vermeerderde productie van testosteron op. Om dit te compenseren, wordt tijdens de eerste weken van de behandeling tevens een anti-hormoon in tabletvorm gegeven.

Is Zoladex altijd werkzaam?

Bij de meeste patiënten met prostaatkanker blijkt de tumor te groeien onder invloed van het mannelijk hormoon testosteron. Deze patiënten reageren over het algemeen goed op behandeling met Zoladex. Een klein aantal patiënten heeft een tumor die ongevoelig is voor hormonen. Bij deze groep werkt het middel beduidend minder of soms zelfs helemaal niet.

Hoe lang duurt het voor de behandeling effect heeft?

Zoladex werkt vrij snel; al na drie tot vier weken is er bijna geen testosteron meer in het bloed aanwezig.

Welke bijwerkingen kunnen optreden?

Zoladex wordt over het algemeen goed verdragen. Wel kan het seksuele leven veranderen, omdat er minder testosteron aanwezig is. De zin in vrijen kan afnemen en er kan impotentie optreden. Sommige mannen hebben last van opvliegers en een pijnlijk of gespannen gevoel rond de tepels. Een enkele keer treedt huiduitslag en pijn in de gewrichten op. In het begin van de behandeling kunnen klachten, zoals pijn in de botten, even wat erger worden. Sommige mannen kunnen tijdelijk wat minder goed plassen of hebben een veranderd gevoel in de benen. Deze verschijnselen gaan meestal vanzelf weer over.

Bespreek de bijwerkingen die u ondervindt in ieder geval met uw arts of apotheker. Zij kunnen u tips geven over hoe u de hinder die u van bijwerkingen ondervindt kunt verminderen.

Kan iedereen Zoladex gebruiken?

Ja, alle mannen kunnen Zoladex gebruiken, tenzij zij overgevoelig zijn voor de stof gosereline of één van de hulpstoffen.

Dosering

Zoladex 3,6 mg dient 1 maal per 4 weken te worden toegediend. Zoladex 10,8 mg dient 1 maal per 3 maanden te worden toegediend. Dit kan worden gedaan door de specialist, de huisarts of een verpleegkundige.

Beïnvloedt Zoladex het reactievermogen?

Nee, u kunt dan ook gerust deelnemen aan het verkeer en /of machines bedienen.

Kan Zoladex samen met andere geneesmiddelen worden gebruikt?

Zoladex kan zonder problemen gelijktijdig met andere geneesmiddelen worden gebruikt.

Doet de injectie pijn?

Zoladex wordt in de buikwand toegediend met een speciale injectiespuit. Sommige mannen ervaren de prik als pijnlijk. Op de injectieplaats kan soms een blauwe plek ontstaan. Indien gewenst, kunt u vooraf plaatselijk worden verdoofd. Deze mogelijkheid kunt u met uw arts bespreken.

Hoe moet Zoladex worden bewaard en tot wanneer is het houdbaar?

Zoladex kan het best bij kamertemperatuur worden bewaard (onder 25°C), bij voorkeur op een droge donkere plaats. Houd de injectiespuit buiten bereik van kinderen en huisdieren.

Het middel is bruikbaar tot de uiterste houdbaarheidsdatum die op de verpakking vermeld staat achter de letters: “exp”. Bijvoorbeeld: “exp 07/2009” betekent dat het middel tot en met juli 2009 kan worden gebruikt. Breng middelen waarvan de uiterste houdbaarheidsdatum is overschreden altijd terug naar de apotheek.

Zoladex en de bijsluiter

Er wordt constant onderzoek gedaan op het gebied van kanker, ook wat het gebruik van Zoladex betreft. Nieuwe inzichten en gegevens zullen altijd in de bijsluiter worden vermeld. Daarom is het belangrijk dat u deze steeds leest, ook als u het middel al langere tijd gebruikt. Op deze manier blijft u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en kunt u samen met uw arts voor een zo goed mogelijke behandeling zorgdragen.

Wat kunt u zelf doen?

Aangezien het tot op heden niet duidelijk is wat de oorzaak van prostaat­kanker is, kunt u hier zelf weinig aan doen. Wel is het raadzaam uw conditie zo goed mogelijk op peil te houden, omdat u de behandeling dan beter verdraagt en de bijwerkingen tot een minimum beperkt blijven. Zorg daarnaast voor een gezonde, gevarieerde voeding en voor voldoende rust en ontspanning.

Meer informatie

Meer informatie over prostaat­kanker is te vinden op de videoband: “Prostaat­kanker, antwoorden op vragen”. Deze videoband heeft het Academisch Ziekenhuis Rotterdam gemaakt in samenwerking met AstraZeneca. Raadpleeg hiervoor uw uroloog. Ook op de website www.prostaat.nl kunt u informatie vinden over prostaat­kanker.

Tot slot

Het gebruik van Zoladex heeft bij veel mannen met een hormoongevoelige tumor goede resultaten opgeleverd. Dit en het feit dat er over het algemeen weinig bijwerkingen zijn, maakt behandeling met Zoladex tot een goede therapie.

Als u na het lezen van deze brochure nog vragen heeft, kunt u deze noteren en verder met uw arts bespreken.

Deze brochure is totstandgekomen met adviezen van dr. P.L.M. Vijverberg, uroloog.

Artsen en apothekers kunnen meer exemplaren van deze brochure bestellen bij:

AstraZeneca BV
Postbus 599
2700 AN ZOETERMEER
Tel. (079) 363 22 22
www.astrazeneca.nl

AstraZeneca